

วิเคราะห์การให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงิน ภาครัฐในประเทศไทย

จากการศึกษาถึงการดำเนินงานของสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยทั้ง 4 สถาบัน คือ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พบว่ายังมีปัญหาในการดำเนินการสำหรับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ยังเข้าถึงการให้บริการทางการเงินได้อย่างไม่เต็มที่ เนื่องจากการให้บริการทางการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อยยังคงประสบปัญหากับเงื่อนไขและข้อจำกัดหลายประการ เช่น การเข้าถึงบริการทางการเงินของคนจนระดับรากหญ้า ปัญหาด้านประสิทธิภาพ การติดตามดูแลลูกค้า และปัญหาเกี่ยวกับการชำระเงิน เป็นต้น ซึ่งผู้มีรายได้น้อย และผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กที่มีความมั่นคงไม่มาก ขาดหลักประกันทางการเงิน รวมทั้งมีความเสี่ยงสูงไม่สามารถเข้าถึงช่องทางการเงินปกติได้

1. การให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรามิที่สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยควรนำมา ปรับใช้

การดำเนินงานของธนาคารกสิกรามิในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนรายย่อยนั้นเมื่อทำการศึกษแล้วพบว่ายังมีความแตกต่างจากการดำเนินการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากธนาคารกสิกรามิได้มีการเข้าถึงการให้บริการทางด้านการสินเชื่อแก่ประชาชนมากกว่า รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือจนสามารถทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยยังไม่ได้มีการมุ่งเน้น โดยรายละเอียดต่าง ๆ มีดังนี้

1.1 การให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรามิ

ธนาคารกสิกรามิได้มีการมุ่งเน้นในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนที่มีความยากจน โดยเป้าหมายการดำเนินงานของธนาคารกสิกรามิ คือ การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ทำให้ผู้ที่มีความยากจนสามารถเข้าสู่ระบบทางการได้ ช่วยยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ลดการเกิดปัญหาหนี้ในระบบ และการเสริมสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

จากเป้าหมายการดำเนินงานของธนาคารกสิกรามิ ทำให้พบว่าธนาคารกสิกรามิได้มีระบบการดำเนินงานในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนอยู่ด้วยกัน 6 หลักการ คือ

1. ธนาคารกรามีนได้มุ่งเน้นการให้บริการทางด้านสินเชื่อแก่ประชาชนที่มีความยากจน โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อไว้อย่างชัดเจน สำหรับเป็นหลักเกณฑ์ให้แก่งานเจ้าหน้าที่ของธนาคารในการพิจารณากลุ่มลูกค้า รวมทั้งการให้สินเชื่อจะต้องมีความสอดคล้องต่อการพัฒนาสังคมและระบบเศรษฐกิจของสังคมไปพร้อมกัน

2. การจัดกลุ่มผู้ขอสินเชื่อให้เป็นลักษณะของการรวมกลุ่มแบบเล็กๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการควบคุมดูแลของงานเจ้าหน้าที่ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของสมาชิกที่ต้องการกู้ยืมเงิน 5 คนต่อ 1 กลุ่ม ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารกรามีน และจะดำเนินการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่มีความสามารถ มีความเข้มแข็ง และมีการวางแผนการในการใช้ประโยชน์จากเงินที่ได้กู้ยืมไป

3. ธนาคารกรามีนได้มีการกำหนดเงื่อนไขพิเศษสำหรับสินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยที่มีความเหมาะสม โดยมีการกำหนดการให้สินเชื่อที่มีจำนวนเงินที่น้อย ให้สินเชื่อโดยไร้หลักประกัน กำหนดการชำระคืนเป็นรายสัปดาห์แต่ให้กู้ไม่เกิน 1 ปี หากมีการชำระคืนเงินกู้ก่อน แรกครบถ้วนภายในระยะเวลาจะมีการพิจารณาการเพิ่มวงเงินกู้ มีการจัดระบบการดูแลอย่างใกล้ชิดจากงานเจ้าหน้าที่ของธนาคาร มีการแนะนำและชี้แนะแนวทางในการหารายได้ให้แก่กลุ่มลูกค้าอยู่ตลอด และมีการสร้างระบบการออมเงินแบบบังคับการออม รวมทั้งการสมัครใจในการออม เพื่อเป็นการสร้างแหล่งเงินได้ให้แก่ลูกหนี้และเป็นการลดความเสี่ยงให้แก่ธนาคาร

4. มีการพัฒนาสังคมให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า โดยการยกระดับทางสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เสริมสร้างอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้านที่มีความยากจนให้สามารถหารายได้เลี้ยงครอบครัวได้ และมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมให้ดีขึ้น เช่น ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการอุปโภคบริโภค ด้านการศึกษา รวมทั้งการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

5. มีการพัฒนาระบบ และจัดการทรัพยากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยเหลือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยการฝึกอบรมงานเจ้าหน้าที่ของธนาคารอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในการดำเนินงาน และเป็นการเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยต่อไป

6. มีการกำหนดลักษณะสินเชื่อที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้า เช่น สินเชื่อสำหรับการซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตรตามฤดูกาล สินเชื่อสำหรับเช่าซื้ออุปกรณ์และเครื่องจักร สินเชื่อสำหรับสร้างระบบสุขาภิบาลภายในชุมชน หรือ สินเชื่อสำหรับระบบชลประทานสำหรับชุมชน เป็นต้น

จากระบบการดำเนินงานในการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ ทำให้เห็นว่าธนาคารได้มุ่งเน้นการให้บริการทางด้านสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพโดยการกำหนดจำนวนเงินกู้จำนวนน้อย อาศัยความเข้าใจกลุ่มลูกค้าโดยผ่านการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งได้มีการแนะนำการสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มลูกค้าให้สามารถหารายได้ในการนำมาชำระหนี้และใช้จ่ายในครัวเรือน และได้มีการคำนึงถึงการพัฒนาสังคมไปพร้อมๆกัน เพื่อให้มีความเจริญและความเป็นอยู่ประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น

1.2 การให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทย

การดำเนินงานในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทย ได้มีลักษณะการดำเนินงานตามแนวทางที่ถูกกำหนดจากแนวนโยบายของรัฐเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินที่ได้มีการกำหนดให้มีการส่งเสริมการเข้าถึงการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนรายย่อย ซึ่งการดำเนินงานทุกอย่างของสถาบันการเงินภาครัฐได้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่ได้มีการกำหนดเอาไว้แล้ว

แต่ในปัจจุบันนี้การให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐยังไม่มีบริการแก่ประชาชนกลุ่มน้อยอย่างจริงจัง รวมทั้งวิธีดำเนินการของสถาบันการเงินภาครัฐยังไม่เอื้อให้ประชาชนรายย่อยเข้าถึงการให้บริการทางการเงินในระบบได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากการศึกษาการดำเนินงานของสถาบันการเงินภาครัฐพบว่า

1. สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยยังไม่ได้มีการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยอย่างแท้จริง เนื่องจากสถาบันการเงินเห็นว่าบุคคลกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่ไร้ศักยภาพทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ การไม่มีรายได้ในการชำระหนี้สิน ซึ่งปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งความเสี่ยงในด้านต่างๆ ให้แก่ธนาคาร เช่น การค้างชำระหนี้ การเกิดปัญหาหนี้เสียให้แก่ธนาคาร ดังนั้นสถาบันการเงินจึงเสี่ยงที่จะให้บริการแก่ประชาชนกลุ่มนี้ แต่มุ่งที่จะให้บริการแก่กลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมทางการเงินมากกว่า

2. สถาบันการเงินภาครัฐมุ่งทำธุรกิจแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรในการดำเนินงาน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วสถาบันการเงินภาครัฐควรที่จะมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนที่ไม่สามารถเข้าถึงการเงินในระบบให้ได้มากที่สุด และไม่ควรที่จะมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อผลกำไรเพียงธนาคารพาณิชย์ ควรจะเป็นการดำเนินงานเพื่อให้ความ

ช่วยเหลือแก่ประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาทางการเงินแก่ประชาชนที่มีความเดือดร้อน แต่ปัจจุบันนี้แนวความคิดได้เปลี่ยนไปทำให้สถาบันการเงินภาครัฐหันไปมุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจที่แสวงหากำไรเข้าสู่องค์กรมากขึ้น

1.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานของธนาคารภามินกับสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทย

การดำเนินงานในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างธนาคารภามินกับสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยได้มีความแตกต่างกันมาก ซึ่งธนาคารภามินจะมีความเข้าใจถึงพื้นฐานความเป็นอยู่และการใส่ใจรายละเอียดของกลุ่มลูกค้ามากกว่าสถาบันการเงินภาครัฐ ซึ่งผู้เขียนได้ทำการเปรียบเทียบออกมาเป็นตารางดังนี้

ธนาคารภามิน	สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทย
มุ่งเน้นการให้บริการทางด้านสินเชื่อแก่ประชาชนที่มีความยากจน	มุ่งเน้นการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าที่มีความสามารถทางการเงิน ยังขาดการเข้าถึงกลุ่มลูกค้ารายย่อย
มีการกำหนดเงื่อนไขพิเศษสำหรับสินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยที่มีความเหมาะสม	เงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยยังไม่มี ความเหมาะสม
มีการพัฒนาสังคมให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าธนาคาร โดยการยกระดับทางสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เสริมสร้างอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้านที่มีความยากจนให้สามารถหารายได้เลี้ยงครอบครัวได้ และมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมให้ดีขึ้น	ขาดการส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มลูกค้า เพื่อให้มีช่องทางในการหารายได้ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของลูกค้าให้ดีขึ้น และสามารถมีรายได้ในการชำระหนี้ให้แก่สถาบันการเงิน
มีการพัฒนาระบบ และจัดการทรัพยากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยเหลือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	ยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เข้าถึงประชาชนรายย่อยได้อย่างไม่เต็มที่ และการช่วยเหลือกลุ่มลูกค้าเป้าหมายยังเป็นไปได้ น้อย
มีการกำหนดลักษณะสินเชื่อที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า	มีการกำหนดสินเชื่อที่มีความหลากหลายครอบคลุมทุกด้าน ทั้งการศึกษา อาชีพ การประกอบธุรกิจ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงินภาครัฐต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย

ปัญหาที่สถาบันการเงินภาครัฐควรต้องมีการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานสำหรับประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยมีประสิทธิภาพ และรองรับการเข้าถึงการให้บริการของประชาชนกลุ่มนี้ สถาบันการเงินภาครัฐทุกแห่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขในปัญหาเหล่านี้ คือ

2.1 การสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย

ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาอันดับแรกที่ต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดการเข้าถึงการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย คือ การสร้างความเข้าใจให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินภาครัฐ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีหน้าที่ให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยโดยตรง เช่น ฝ่ายสินเชื่อ ฝ่ายติดตามหนี้ เป็นต้น ให้มีความเข้าใจถึงสภาพปัญหาของกลุ่มลูกค้า เข้าใจถึงจิตใจของกลุ่มลูกค้าที่ได้มาเข้าใช้บริการทางการเงินจากสถาบันการเงินภาครัฐ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่สถาบันการเงินทุกแห่งควรให้ความใส่ใจ

การสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้น สถาบันการเงินภาครัฐทุกแห่งควรจะต้องมีการอบรม และปลูกฝังจิตสำนึกในการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่สำหรับกลุ่มลูกค้าซึ่งเป็นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเป็นการเฉพาะ เนื่องจากลูกค้ากลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน และมีศักยภาพทางการเงินที่แตกต่างไปจากกลุ่มลูกค้าทั่วไป การดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องอาศัยความเข้าใจ ความเป็นกันเอง และมีเทคนิควิธีการในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่เจ้าหน้าที่จะต้องอาศัยความอดทนในการเข้าไปตรวจสอบความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของกลุ่มลูกค้าที่ในบางครั้งอาศัยอยู่ในท้องที่ห่างไกล หรือการไม่เข้าใจถึงระบบการเงินและการดำเนินงานในการให้สินเชื่อของกลุ่มลูกค้ารายย่อยที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องอาศัยการอธิบายที่เป็นการสื่อสารที่ง่ายๆ ไม่มีความซับซ้อนในการใช้ภาษา เป็นต้น ซึ่งหากสถาบันการเงินภาครัฐมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจกลุ่มลูกค้าที่เป็นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยจะทำให้การดำเนินงานในการให้สินเชื่อเป็นไปอย่างสะดวก และเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

2.2 การนำหลักการปฏิบัติของธนาคารกสิกรามาปรับใช้

การดำเนินงานของสถาบันการเงินภาครัฐในปัจจุบัน หากได้นำแนวทางการดำเนินงานของธนาคารกสิกรามาปรับใช้จะทำให้สามารถดึงกลุ่มลูกค้าที่เป็นประชาชนและ

ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าสู่ระบบสถาบันการเงินภาครัฐได้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันนี้สถาบันการเงินภาครัฐของประเทศไทยยังเข้าถึงการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้ารายย่อยอย่างทั่วถึง รวมทั้งกฎเกณฑ์เงื่อนไขต่าง ๆ ยังไม่รองรับการเข้ามาทำธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มรายย่อยให้เข้ามาขอสินเชื่อ ส่วนใหญ่จะเป็นแนวมาตรการทางภาครัฐที่ได้มีการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยโดยให้สถาบันการเงินภาครัฐเข้ามารับแนวนโยบายไปดำเนินการต่อ เช่น โครงการประชารัฐวิวัฒน์ ที่ได้ให้สินเชื่อแก่กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า แท็กซี่ และมอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น

โดยในปัจจุบันการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยยังมีการเข้าถึงประชาชนรายย่อยได้อย่างไม่เต็มที่ ซึ่งปัญหาอาจมาด้วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ จึงควรนำแนวการปฏิบัติในการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรามาปรับใช้เพื่อประสิทธิภาพในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยในประเทศไทย ดังนี้

- การที่สถาบันการเงินภาครัฐยังไม่มีบริการปลุกฝังให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อได้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าให้เหมือนอย่างเช่นธนาคารกสิกรามันที่ได้มีการปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการเข้าหาลูกค้า ซึ่งต้องมีการทำความรู้จักพื้นฐานของลูกค้าแต่ละรายก่อนการพิจารณาสินเชื่อ และมีการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าทุกพื้นฐาน แต่การดำเนินงานของสถาบันการเงินของไทยยังไม่มีบริการมุ่งเน้นการเข้าหากกลุ่มลูกค้า ยังเป็นการดำเนินงานที่ให้กลุ่มลูกค้าเข้าหาสถาบันการเงินเอง จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินและกลุ่มลูกค้าไม่มีความใกล้ชิดกัน หากสถาบันการเงินได้มีการพัฒนาในการมุ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในท้องที่ต่าง ๆ อย่างเป็นกันเอง จะเป็นการสนับสนุนให้ลูกค้าเข้าถึงระบบการเงินของสถาบันการเงินภาครัฐได้เป็นอย่างดี

- สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยยังไม่มีบริการสร้างระบบการออมเงินให้แก่กลุ่มประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้เข้ามาขอสินเชื่อ ซึ่งหากได้มีแนวนโยบายในการมุ่งเน้นการออมควบคู่ไปกับการขอสินเชื่อ จะทำให้ศักยภาพทางการเงินของกลุ่มลูกค้าดีขึ้น และสถาบันการเงินภาครัฐจะเป็นผู้สร้างนิสัยการออมเงินให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนมีเงินเก็บในการใช้จ่าย และสถาบันการเงินภาครัฐจะมีช่องทางการเงินในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มลูกค้าที่เป็นรายย่อยทางธนาคารควรที่จะมีการบังคับการออมเงินควบคู่กับการให้สินเชื่อ เพื่อเป็นการสร้างเงินเก็บ และแหล่งเงินได้ให้แก่ลูกค้า ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ธนาคารกสิกรามันได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้การสนับสนุนการออมเงินให้แก่กลุ่มลูกค้าที่ยากจนให้มีเงินเก็บเพื่อใช้ในการทำมาหากินต่อไป ถือว่าเป็นแนวคิดที่สถาบันการเงินภาครัฐของไทยควรนำมาเป็นแนวปฏิบัติอย่างมาก

ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ที่ธนาคารกสิกรามันได้มีการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมสังคม สถาบันการเงินภาครัฐไม่ว่าจะเป็นธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตรได้มีการส่งเสริมสังคมเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่ผู้ที่ยากไร้ การช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่ชุมชนที่เดือดร้อน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สถาบันการเงินภาครัฐได้ดำเนินการเป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่ 2 ประการที่ได้กล่าวมา สถาบันการเงินภาครัฐในประเทศไทยยังขาดการดำเนินการทั้งเรื่องการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการเสริมสร้างการออมให้แก่กลุ่มลูกค้า หากได้มีการแก้ไขจะทำให้ระบบการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 การเพิ่มมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย

การให้สินเชื่อแก่ประชาชนของสถาบันการเงินภาครัฐใช้หลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อที่ได้กำหนดในประกาศธนาคารที่ออกโดยอาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติของสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาการให้สินเชื่อ ซึ่งแต่ละสถาบันการเงินจะมีจุดประสงค์ในการให้สินเชื่อ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการให้สินเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น ธนาคารออมสินจะมุ่งการให้สินเชื่อที่เข้าถึงประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ที่ต้องการหาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมุ่งการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรทุกประเภทเพื่อนำเงินไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจเพื่อนำไปประกอบธุรกิจของตน เป็นต้น

แต่เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์ รวมทั้งเงื่อนไขในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินภาครัฐแต่ละแห่งนั้น ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการกำหนดเงื่อนไขสำหรับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยที่มีลักษณะเป็นกฎหมาย เพราะสถาบันการเงินภาครัฐแต่ละแห่งได้มีการพิจารณาสินเชื่อเป็นไปตามนโยบายของแต่ละธนาคาร รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อได้ทำการพิจารณาสินเชื่อเป็นไปตามประกาศธนาคารที่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของผู้ที่สามารถเข้ามาขอสินเชื่อให้เป็นตามลักษณะประกาศของธนาคาร

อีกทั้งปัจจุบันนี้พระราชบัญญัติของแต่ละสถาบันการเงินยังไม่ได้มีการกำหนดถึงเงื่อนไขการให้สินเชื่อ หรือแนวทางการให้สินเชื่อแก่ประชาชนให้มีความชัดเจน แต่เป็นการกำหนดอำนาจในการให้ธนาคารสามารถดำเนินการให้สินเชื่อแก่ประชาชนได้เท่านั้น เช่น พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 7 พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 มาตรา 10 เป็นต้น ส่วนเงื่อนไขในการให้สินเชื่อได้ให้อำนาจแก่ธนาคารแต่ละแห่งในการกำหนดกันเอง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อของธนาคารแต่ละ

แห่งเองนั้นอาจทำให้การให้สินเชื่อไม่สามารถเข้าถึงประชาชนรายย่อยได้อย่างเต็มที่ หากได้มีการออกกฎหมายที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยขึ้นมาจะทำให้เป็นการสร้างกรอบในการดำเนินงานของธนาคาร และสร้างความยุติธรรมต่อผู้มาใช้บริการให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการปฏิบัติทางด้านสินเชื่อของธนาคารจากกฎหมายที่ได้ให้อำนาจไว้ และเป็นการกรอบกฎหมายที่สามารถให้ประโยชน์แก่ทั้งสถาบันการเงินและประชาชนรายย่อยในการเข้าถึงการให้บริการทางการเงิน

2.3.1 แนวทางการเพิ่มกฎหมาย และเงื่อนไขในการเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย

รูปแบบของการเพิ่มกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยนั้นในความเห็นของผู้ศึกษาเห็นว่า

- 1) ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ทางด้านกฎหมายของการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของธนาคารพาณิชย์เป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของธนาคารในการออกสินเชื่อให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งในกฎหมายควรกำหนดถึงเงื่อนไขในการให้สินเชื่อทั้งด้านการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอัตราดอกเบี้ย การค้ำประกัน หรือเกณฑ์ในการชำระเงิน เป็นต้น โดยอาจออกมาเป็นพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะว่าด้วยเรื่องการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย หรือ
- 2) การนำเงื่อนไขหลักเกณฑ์จากการกำหนดของธนาคารที่ได้ทำการประกาศเรื่องของการให้สินเชื่อแต่ละประเภทที่ดำเนินการผ่านประกาศธนาคารนั้น ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกาศจากประกาศธนาคารเป็นการประกาศผ่านกฎกระทรวง ซึ่งการดำเนินการผ่านกฎกระทรวงถือว่าเป็นกฎหมายและสามารถทำให้ประชาชนในวงกว้างสามารถรับทราบได้ถึงหลักเกณฑ์เงื่อนไขการปฏิบัติของแต่ละธนาคารได้เป็นอย่างดี ซึ่งเห็นว่ามีเหมาะสมกว่าการประกาศผ่านประกาศธนาคารที่ไม่ได้มีการกระจายแพร่หลายในวงกว้าง ฉะนั้นหากสามารถดำเนินการเป็นกฎกระทรวง ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะเป็นผลดีต่อผู้มาใช้บริการที่เป็นประชาชนรายย่อย ดังนั้นหากได้มีการออกกฎหมายไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติหรือกฎกระทรวง เพื่อกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเป็นการเฉพาะ จะเป็นการสร้างกรอบในการดำเนินงานของธนาคาร และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการมากกว่าประกาศธนาคาร และการที่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนก่อให้เกิดความเป็นธรรม และมุ่งเน้นการเข้าถึงทางการให้บริการทางการเงินต่อประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานด้านสินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐ หากได้มีการออกกฎหมายเพื่อกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยให้มีลักษณะเป็นการเฉพาะ ควรต้องมีการประกาศถึงเงื่อนไขของการให้สินเชื่อออกมาให้มีความชัดเจนถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ประชาชนที่มีความสนใจในการเข้าใช้บริการด้านสินเชื่อสามารถศึกษาหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อของธนาคารได้เป็นอย่างดี และเป็นการช่วยให้ประชาชนสามารถรับทราบได้ถึงการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินว่าได้ดำเนินการในการให้สินเชื่อเป็นไปตามกฎหมายกำหนดหรือไม่ ถือได้ว่าเป็นประโยชน์สูงสุดต่อลูกค้าผู้ให้บริการ อีกทั้งยังเป็นกรอบในการดำเนินงานของธนาคาร ดังนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าการกำหนดการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ควรมีการระบุเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ

การกำหนดถึงคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ จะทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาสำหรับการให้สินเชื่อ และความเหมาะสมต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งในปัจจุบันนี้สถาบันการเงินได้มีการกำหนดเกณฑ์การให้สินเชื่อแก่ประชาชนโดยการพิจารณาจากอายุ ความสามารถในการชำระหนี้ หน้าที่การงาน และหลักแหล่งที่อยู่ที่มีความแน่นอน

การกำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ขอสินเชื่อที่เป็นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะต้องมีการพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้กู้อย่างละเอียด เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงให้แก่สถาบันการเงิน โดยคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อนั้นควรมีดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าบุคคลจะบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ จะสามารถเข้ามาขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินภาครัฐได้
2. เป็นผู้ประกอบอาชีพสุจริต
3. เป็นผู้ที่มีหลักแหล่งที่อยู่แน่นอน
4. ไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน

คุณสมบัติทั้ง 4 ประการนี้ ถือว่าเป็นเงื่อนไขหลักที่จำเป็นต้องมีการพิจารณา และสำหรับการพิจารณาถึงคุณสมบัติของประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยควรจะต้องมีการเพิ่มหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้แก่สถาบันการเงินภาครัฐ คือ

1. ผู้ขอสินเชื่อมีความเชี่ยวชาญต่ออาชีพของตนเองเพียงใด และการประกอบอาชีพนั้นตรงต่อวัตถุประสงค์ของสินเชื่อที่ได้ขอไปหรือไม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องทำการสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เช่น ผู้ขอสินเชื่อประกอบอาชีพปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อจะต้องสอบถามข้อมูลจากผู้ขอสินเชื่อให้ละเอียด ถึงลักษณะอาชีพดังกล่าว รวมทั้งการวางแผนการนำเงินสินเชื่อที่ได้ไปใช้เพื่อประโยชน์ในอาชีพที่ได้กล่าวมาหรือไม่ เป็นต้น เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ขอสินเชื่อมีความเชี่ยวชาญ และรู้ถึงการประกอบอาชีพของตนเองจริง จะทำให้เงินสินเชื่อที่ได้อนุมัติไปได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสินเชื่อนั้นอย่างแท้จริง

2. การนำเอกสารรับรองในการขอสินเชื่อจากตัวแทนชุมชน เช่นหัวหน้าชุมชน หรือผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการรับรองคุณสมบัติ และรับรองอุปนิสัยของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งเอกสารนี้จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในแก่สถาบันการเงินได้อีกระดับหนึ่งนอกเหนือจากการพิจารณาถึงคุณสมบัติทั่วไปตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

2) ประเภทสินเชื่อ

การให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยที่มีความเหมาะสมที่สุด ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่าควรเป็นสินเชื่อระยะยาว เพราะประชาชนกลุ่มนี้เป็นผู้มีรายได้น้อย และควรให้มีการผ่อนเงินกู้ในจำนวนที่เหมาะสมกับรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ ทั้งนี้ให้เป็นหน้าที่ของธนาคารที่จะกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและการผ่อนชำระเงินกู้โดยพิจารณาจากผู้ขอสินเชื่อเป็นสำคัญ ซึ่งการให้สินเชื่อระยะยาวจะส่งผลดีกว่าการให้สินเชื่อระยะสั้นมีปริมาณเงินผ่อนเป็นจำนวนเงินที่มาก ซึ่งหากธนาคารดำเนินการให้สินเชื่อระยะสั้นแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยย่อมเป็นการสร้างปัญหาให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้ และก่อให้เกิดปัญหาด้านหนี้เสียแก่ธนาคารเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้นการให้สินเชื่อระยะยาว และมีการผ่อนชำระในจำนวนที่น้อยเป็นการสร้างประโยชน์ต่อผู้ขอสินเชื่อ และยังเป็นการสร้างประโยชน์ต่อธนาคารที่ไม่ต้องรับภาระในการเกิดของปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หากลูกหนี้มีความสามารถในการผ่อนชำระในทุกงวด

3) จำนวนเงินให้สินเชื่อ

จำนวนเงินให้สินเชื่อสำหรับสินเชื่อที่ออกมาเพื่อประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย จากการศึกษาถึงผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่ธนาคารแต่ละแห่งได้กำหนดไว้พบว่า

- สินเชื่อสำหรับประชาชนรายย่อย มีการกำหนดเงินให้สินเชื่อ โดยเริ่มตั้งแต่ 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท และ

- กรณีผู้ประกอบการรายย่อย มีการกำหนดเงินให้สินเชื่อ โดยเริ่มตั้งแต่ 30,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000,000 บาท แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อด้วย

ดังนั้น จากการศึกษาทำให้ผู้เขียนเห็นว่าการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยในปริมาณที่ไม่มากจะมีความเหมาะสมกว่า เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และความสามารถในการชำระหนี้จะมีความแตกต่างจากประชาชนทั่วไป การนำหลักการของธนาคารกสิกรามาใช้ในการกำหนดจำนวนเงินสินเชื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก คือ การให้สินเชื่อในปริมาณที่น้อยจะเป็นหนทางในการชำระหนี้ที่สม่าเสมอ ดังนั้น การปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้ หากธนาคารได้ปล่อยเป็นจำนวนมาก ภาระความเสี่ยงย่อมตกแก่ธนาคารที่ได้ทำการปล่อยสินเชื่อ ฉะนั้น การปล่อยสินเชื่อในปริมาณที่มีความเหมาะสม และตรงต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อที่เป็นรายย่อย จะเป็นประโยชน์ต่อธนาคารและต่อผู้ขอสินเชื่อ

4) ระยะเวลากู้

ระยะเวลาเงินกู้สำหรับประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ควรมีระยะเวลายาวพอสมควร แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับปริมาณเงินสินเชื่อที่ได้ทำการขอไป เช่น หากขอสินเชื่อจำนวน 30,000 บาท ระยะเวลาการกู้ อาจจะกำหนดไว้ 3 ปี เป็นต้น เพื่อให้ผู้กู้สามารถมีเวลาในการชำระที่นาน และให้มีการผ่อนชำระได้ในปริมาณที่น้อย แต่หากผู้กู้ที่ทางธนาคารเห็นว่ามีความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ได้เร็วกว่ากำหนดระยะเวลาที่ทางธนาคารได้วางไว้ก็สามารถยื่นระยะเวลาเงินกู้ลงมาได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของฝ่ายสินเชื่อและตัวผู้กู้เอง แต่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ว่าหากผู้กู้มีการปิดชำระหนี้เงินกู้ได้เร็วกว่าที่ธนาคารกำหนด ควรที่จะกำหนดการละเว้นค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้หมดภาระหนี้สินโดยเร็ว

5) วิธีการชำระคืนเงินกู้

วิธีการชำระเงินกู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้ขอสินเชื่อที่เป็นรายย่อย คือ การชำระเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน ด้วยระบบการติดตามหนี้จากพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าถึงผู้กู้ยืม และติดตามการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้มีการทยอยผ่อนชำระเงินกู้ได้ ทำให้ผู้ขอสินเชื่อสามารถเก็บสะสมเงินเพื่อไว้ใช้ในการชำระเงินกู้ให้แก่ธนาคารได้อย่างสม่าเสมอ ในระยะเวลาที่เพียงพอ อีกทั้งเป็นการลดการค้างชำระเงินกู้ได้อีกทางหนึ่ง

6) อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายได้กำหนดไว้นั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 655 ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี แต่สำหรับการดำเนินงานของสถาบันการเงินในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย สถาบันการเงินสามารถเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้ เพราะพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 มาตรา 7 ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีตามคำแนะนำจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ ดังนั้นสถาบันการเงินจึงไม่นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 654 มาบังคับใช้ในการคิดอัตราดอกเบี้ย นอกจากพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ได้มีการให้อำนาจในการเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปีแล้ว ตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม โดยได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคาร ไว้ดังนี้

- อัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อาจคิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี (ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2544)

- อัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่ธนาคารออมสิน อาจคิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี ทั้งนี้ เว้นแต่การกู้ยืมจากธนาคารออมสินตามโครงการธนาคารประชาชน ธนาคารออมสินอาจคิดอัตราดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 25 ต่อปี (ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2544)

- อัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย อาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมได้ไม่เกินอัตราที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนด (ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2546)

การกำหนดเรื่องอัตราดอกเบี้ยไว้ตามประกาศกระทรวงการคลังที่ได้กล่าวมาแล้ว ถือว่าได้มีการกำหนดในอัตราที่แน่นอน และเป็นแนวปฏิบัติให้แก่สถาบันการเงิน แต่สำหรับความเห็นของผู้เขียนมีความเห็นต่อเรื่องของการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยไว้ว่า แม้จะมีกฎหมายให้อำนาจในการเรียกอัตราดอกเบี้ยที่เกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปีไว้ก็ตาม แต่อัตราดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อที่มุ่งให้สำหรับประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยไม่ควรเกินร้อยละ 15 ต่อปี เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนรายย่อยไม่ต้องรับภาระอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป เพราะการเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูง เช่นกรณี

ของโครงการธนาคารประชาชนที่ให้อำนาจในการเรียกได้สูงสูดร้อยละ 25 ต่อปี ถือว่าสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้ขอสินเชื่อที่ต้องมารับภาระในการชำระดอกเบี้ยเป็นอย่างมาก คุณแล้วไม่เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนรายย่อยแต่อย่างใด แต่เป็นการหากำไรให้แก่ธนาคารมากกว่า และสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ต้องมาแบกรับภาระในการชำระดอกเบี้ยให้ธนาคารให้อัตราที่สูง

ดังนั้น การเรียกอัตราดอกเบี้ยในจำนวนที่น้อยจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเข้าใช้บริการทางการเงินให้แก่ประชาชนรายย่อย และเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่าการดำเนินการให้สินเชื่อของธนาคารจะหวังผลกำไรจากอัตราดอกเบี้ยที่ได้ให้กู้ยืมแก่ประชาชน แต่หากเรียกดอกเบี้ยที่สูงเกินกว่าประชาชนกลุ่มนี้จะรับได้นอกจากธนาคารจะไม่ได้กำไรจากอัตราดอกเบี้ยแล้วยังเป็นปัญหาของการเกิดหนี้เสียได้มากในอนาคตได้

7) หลักประกันเงินกู้

หลักประกันเงินกู้ ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการขอสินเชื่อ เพื่อใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ให้แก่ธนาคาร อาจเป็นทรัพย์สิน บุคคลค้ำประกัน หรือเป็นการกู้โดยไร้หลักประกันก็ได้ แต่การกู้แบบไร้หลักประกัน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงกว่าที่ได้กำหนดไว้ เพราะเป็นการป้องกันความเสี่ยงของธนาคาร

สำหรับหลักประกันเงินกู้ที่มีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มประชาชนรายย่อยนี้ควรจะมีการกำหนดให้มีการกู้แบบไม่มีหลักประกัน เนื่องจากว่าประชาชนรายย่อยเป็นบุคคลที่ขาดซึ่งทรัพย์สินที่จะนำมาใช้เป็นหลักประกันแก่การขอสินเชื่อได้ ดังนั้นธนาคารควรจะต้องมีการผ่อนปรนเรื่องหลักประกันให้แก่ประชาชนกลุ่มนี้

ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาทั้ง 7 ข้อนี้ ผู้เขียนเห็นว่าถ้าหากได้มีการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนเป็นการเฉพาะออกมาควรจะต้องมีการกำหนดรายละเอียดเหล่านี้ให้มีความชัดเจน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้เข้ามาใช้บริการ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการให้บริการทางด้านสินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินทุกแห่ง

หมายเหตุ : สิ่งที่คุณเขียนได้เสนอเกี่ยวกับการเพิ่มเติมกฎหมายที่ได้กล่าวมานี้ เป็นเพียงแนวคิดที่คุณเขียนเห็นว่าสามารถเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการดำเนินงานของสถาบันการเงินภาครัฐต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย แต่ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะ

มีกฎหมายเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก่สถาบันการเงินภาครัฐก็ตาม ก็ยังสามารถปรับแนวทางปฏิบัติให้เกิดความยืดหยุ่นต่อการดำเนินงานต่อการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยได้อยู่เสมอ ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และตรงต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้า

2.3.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเพิ่มกฎหมายว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย

1) กฎหมายใหม่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากขึ้น

เนื่องจากแต่เดิมไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนเป็นการเฉพาะ สถาบันการเงินจึงได้มีการออกประกาศตามแนวนโยบายของธนาคาร รวมทั้งออกประกาศตามแนวนโยบายรัฐบาลแต่ละยุคสมัย จึงทำให้ไม่มีความมั่นคงในการให้บริการเพราะเหตุจากการที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการเพิ่มกฎหมายใหม่ขึ้นมาจะมีความชัดเจนในรายละเอียด และเงื่อนไขในการปฏิบัติของสถาบันการเงินภาครัฐต่อการพิจารณาในการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อย จึงทำให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น และมีการดำเนินงานของธนาคารที่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้ในของประเทศ และการมีกฎหมายเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยขึ้นมา ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้ได้รับโอกาสและสิทธิตามกฎหมายใหม่ในการเข้าถึงการเงินรายย่อยจากสถาบันการเงินภาครัฐมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมประชาชนกลุ่มนี้จะเข้าถึงการเงินในระบบได้ยาก เพราะไม่ทราบโอกาส และสิทธิที่กฎหมายรับรองไว้ เมื่อประชาชนในประเทศสามารถเข้าถึงการเงินในระบบมากขึ้น การได้รับสินเชื่อเพื่อไปประกอบธุรกิจทำให้ประชาชนมีกำลังทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

2) กฎหมายใหม่ส่งผลดีต่อสถาบันการเงินภาครัฐ

เนื่องจากได้มีการกำหนดการพิจารณาสินเชื่อไว้ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของสถาบันการเงิน ทำให้เกิดหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือช่วยเหลือประชาชนรายย่อยได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เพราะแต่เดิมกฎหมายที่ออกมาใช้มักมุ่งเน้นเฉพาะเรื่องความคุ้มครองทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อเป็นสถาบันการเงินของรัฐต้องมีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือประชาชน โดยไม่มีการแบ่งแยกการให้บริการ ซึ่งกฎหมายที่ได้เสนอขึ้นมาจะเป็นเสมือนหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเงินสินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย โดยกฎหมายนี้จะไม่ได้มีการกำหนดห้ามหรือเป็นการขัดขวางมิให้สถาบันการเงินสามารถเพิ่มเติมรายละเอียด แต่ได้เปิดโอกาสให้สถาบันการเงินสามารถกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจากกฎหมายซึ่งเป็นเกณฑ์พื้นฐานได้

3) มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเข้าถึงเงินทุนจากสถาบันการเงินภาครัฐ

ซึ่งมอบหมายหน้าที่ให้สถาบันการเงินภาครัฐโดยการกำหนดเป็นกฎหมายขึ้นมา และให้สถาบันการเงินภาครัฐดำเนินการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยตามกฎหมายใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะแต่เดิมไม่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้เป็นการเฉพาะ ธนาคารจะดำเนินการเมื่อรัฐบาลมีนโยบายมาให้เท่านั้น ซึ่งเมื่อประชาชนรายย่อยเข้ามาสู่ระบบการเงินมากขึ้นทำให้รัฐบาลมีข้อมูลของประชาชนกลุ่มนี้ ที่สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มมาตรการช่วยเหลือในอนาคตได้อย่างตรงจุด

2.4 การปรับมาตรการในการติดตามดูแลสินเชื่อของประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

มาตรการในการติดตามดูแลสินเชื่อที่สถาบันการเงินภาครัฐได้นำมาใช้ในการดำเนินงาน ในความเห็นผู้เขียนเห็นว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น และมีความผ่อนปรนเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยที่เข้ามาใช้บริการ โดยมาตรการที่ควรมีการปรับปรุง มีดังนี้

2.4.1 การติดตามหนี้

การติดตามหนี้เป็นวิธีการแรกที่ธนาคารควรจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ในกรณีที่ลูกหนี้มีการผิดนัดชำระหนี้ สำหรับกรณีของลูกหนี้ที่เป็นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า หากลูกหนี้มีการผิดนัดชำระหนี้เพียง 1 งวด เจ้าหน้าที่ฝ่ายติดตามหนี้ควรดำเนินการติดตามหนี้ในทันที เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ธนาคาร เพราะการผิดนัดชำระหนี้เพียงครั้งเดียวเป็นสัญญาณเตือนให้ธนาคารได้ทราบว่าลูกหนี้อาจประสบปัญหาทางการเงินแล้ว และอาจส่งผลกระทบต่อ ๗ งวดต่อไปได้ ดังนั้นการเริ่มติดตามหนี้ตั้งแต่การผิดนัดงวดแรกจะเป็นการดีที่สุดสำหรับประชาชนรายย่อย โดยการติดตามหนี้ของฝ่ายติดตามหนี้ควรมีลักษณะ ดังนี้คือ ในขั้นแรกเจ้าหน้าที่ฝ่ายติดตามหนี้ควรเข้าไปสอบถามถึงสาเหตุของการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ เพื่อสอบถามรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้น และรายงานมายังธนาคารเพื่อให้ทราบถึงปัญหา เพื่อหาทางในการช่วยกันแก้ไขปัญหาของลูกหนี้ที่เกิดขึ้น หลังจากได้ทำการสอบถาม และเสนอแนวทางการแก้ไขให้แก่ลูกหนี้ แต่ลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ธนาคารควรต้องมีการปรับค่าความเสียหายด้วยการคิดอัตราดอกเบี้ยเพิ่ม เพื่อเป็นการลงโทษลูกหนี้จากการชำระหนี้ที่ล่าช้า

2.4.2 การประนอมหนี้ และการปรับโครงสร้างหนี้

การประนอมหนี้ รวมทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาหนี้เสีย และให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่เริ่มไม่มีศักยภาพในการชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร สามารถดำเนินการชำระหนี้ได้อีกครั้ง ซึ่งมีวิธีการดำเนินการที่หลากหลาย แต่การดำเนินการที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการประนอมหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ที่ธนาคารจะได้รับ และต้องคำนึงถึงประโยชน์แก่ตัวลูกหนี้ด้วย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าควรดำเนินการต่อประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย และเป็นประโยชน์ต่อทั้งธนาคารและตัวลูกหนี้ ควรมีลักษณะดังนี้

1) การขยายระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้และลดจำนวนการชำระหนี้เงินกู้แต่ละงวดให้แก่ลูกหนี้ โดยธนาคารจะดำเนินการขยายระยะเวลาหนี้เงินกู้ออกไปมากกว่าระยะเวลาในสัญญาเงินกู้ที่ได้ทำไว้กับลูกหนี้ และกำหนดจำนวนการชำระหนี้เงินกู้ในแต่ละเดือนให้ลดน้อยลงไป เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระในการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ซึ่งการดำเนินการวิธีนี้ธนาคารจะต้องทราบถึงปัญหาของลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ในจำนวนเงินดังกล่าวเป็นปกติ และต้องทำการพิจารณาจำนวนเงินผ่อนให้แต่ละงวดให้แก่ลูกหนี้ใหม่ให้มีความสอดคล้องกับสถานะทางการเงินของลูกหนี้ในปัจจุบัน วิธีการขยายระยะเวลาและลดเงินผ่อนในแต่ละงวดนี้เป็นการประนอมหนี้ที่ส่งผลดีต่อทั้งธนาคาร แม้ว่าการขยายระยะเวลาเงินกู้ออกไปจะทำให้ธนาคารได้รับเงินกลับคืนมาช้ากว่าปกติตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา แต่ผลดีก็คือธนาคารจะไม่สูญเสียหนี้เงินกู้ไปเต็มจำนวนจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถผ่อนชำระหนี้เงินกู้ได้ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้รายย่อยเป็นอย่างมากที่จะได้ลดปริมาณการชำระหนี้เงินกู้ลงไปในแต่ละเดือนและมีเวลาการผ่อนชำระที่ยาวนานขึ้น สามารถทำให้ลูกหนี้ที่เป็นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยสามารถดำเนินการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้เงินกู้ได้ดีกว่าเดิม มีประสิทธิภาพในการผ่อนชำระแก่ธนาคารได้เป็นอย่างดี

2) การลดอัตราดอกเบี้ย จากการที่ธนาคารได้ปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยนั้น อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารได้ทำการเรียกเก็บจากผู้ขอสินเชื่อจะมีอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทั่วไป เช่น โครงการธนาคารประชาชน ได้ทำการเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 24 ต่อปี เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของธนาคาร จากการที่ธนาคารเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงจากประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่อาจทำให้ลูกหนี้เริ่มมีปัญหาต่อการชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ธนาคารต้องประสบปัญหาการค้างชำระเงินกู้ของลูกหนี้ วิธีการลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ลงเป็นวิธีหนึ่งที่ธนาคารสามารถรักษายอดเงินต้นที่ได้ปล่อยกู้ไว้ได้อย่างเต็มจำนวน

แม้ว่าจะทำให้ธนาคารได้ผลกำไรจากค่าดอกเบี้ยในปริมาณที่ลดลงก็ตาม แต่เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้ในการชำระหนี้เงินกู้ได้เป็นอย่างมากจากปัญหาของอัตราดอกเบี้ยที่สูง ทำให้จำนวนเงินที่ลูกหนี้จะต้องทำการผ่อนชำระให้แก่ธนาคารลดลง

3) การปลอดการชำระดอกเบี้ย โดยการเว้นระยะเวลาการชำระดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถหารายได้ในช่วงที่ได้รับการเว้นระยะนั้นมาชำระหนี้ต่อไป ซึ่งการเว้นระยะการปลอดการชำระดอกเบี้ยนั้นไม่ควรที่จะให้ระยะเวลาที่ยาวนาน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่ต้องชำระจะมีปริมาณไม่มากในแต่ละงวด ซึ่งทางธนาคารอาจจะงดการชำระดอกเบี้ยให้ 1 งวด แต่ไม่ควรที่จะเกิน 3 งวดในแต่ละครั้ง

4) การปลอดการชำระเงินต้น ในการเว้นระยะการชำระเงินต้น อาจเกิดจากการที่ลูกหนี้หารายได้มาชำระหนี้ไม่ทัน ส่งผลทำให้ค้างชำระการส่งชำระเงินกู้ให้แก่ธนาคารมากกว่า 2 งวดติดต่อกัน ซึ่งการปลอดการชำระหนี้เงินต้นที่ธนาคารได้ให้แก่ลูกหนี้ นั้น จะเป็นการทำให้ลูกหนี้สามารถหารายได้มาชำระหนี้ได้ โดยที่ไม่ค้างชำระหลายงวดติดต่อกันจนเกิดเป็นปัญหาการฟ้องร้องคดี ถือว่าเป็นการให้โอกาสแก่ลูกหนี้ก่อนที่จะดำเนินการยึดทรัพย์สิน

5) การรับชำระหนี้ด้วยการโอนทรัพย์สิน วิธีการนี้เป็นวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ในกรณีที่ธนาคารได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้แล้ว ทั้งการปลอดระยะเวลาการชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้น หรือการลดต้นเงินหรือดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้แล้ว แต่ลูกหนี้ไม่สามารถมาชำระหนี้ต่อไปได้ ดังนั้นธนาคารสามารถที่จะดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้โดยการรับชำระหนี้ด้วยการโอนทรัพย์สินของลูกหนี้มาแทนการชำระหนี้ด้วยเงิน ซึ่งวิธีการนี้อาจจะทำให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ง่ายกว่าการหาเงินมาชำระหนี้ เช่น การนำทรัพย์สินที่มีอยู่มาให้แก่ธนาคารเพื่อทำการชำระหนี้ เป็นต้น ทำให้หนี้ที่มีอยู่ของลูกหนี้ลดลง และเป็นหนทางให้ธนาคารไม่ต้องเสียเงินค่าสินเชื่อบุคคลที่ได้พิจารณาอนุมัติให้แก่ลูกหนี้อย่างเต็มจำนวน

แต่ทั้งนี้การประนอมหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่เป็นรายย่อยควรให้เป็นอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจของสถาบันการเงินภาครัฐ รัฐบาลไม่ควรที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวในการแก้ไขปัญหาเพื่อหวังผลทางการเมือง เช่น การลดหนี้เงินกู้ให้กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น เพราะการกระทำดังกล่าวที่ทางภาครัฐเข้ามาแทรกแซงจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของธนาคารที่ได้มีการวางแผนนโยบายไว้ ดังนั้นปัญหาที่เกิดจากกลุ่มลูกหนี้ไม่ว่าจากสถาบันการเงินใด ผู้เขียนเห็นควรให้เป็นหน้าที่ของแต่ละสถาบันการเงินเองที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้นั้นๆ เนื่องจากว่าจะเป็นผู้รู้ถึงปัญหาของลูกหนี้ดีที่สุด และสามารถหาวิธีการแก้ไขที่จะมุ่งประโยชน์ให้แก่ทั้ง 2 ฝ่ายได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะแตกต่างจากการที่ภาครัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยการ

มุ่งประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่เป็นลูกหนี้มากกว่าการมองประโยชน์ให้ทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อเป็นการเรียกคะแนนนิยมจากประชาชนโดยไม่ได้มีการคำนึงถึงผลกระทบของธนาคาร

2.4.3 การแยกบัญชีธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงินภาครัฐ

ในการดำเนินงานด้านสินเชื่อแก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันการเงินภาครัฐทุกแห่งที่ได้มีการดำเนินงานสนองต่อแนวนโยบายภาครัฐจะต้องมีการแยกบัญชีธุรกรรมทางการเงินออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. บัญชีธุรกรรมที่เป็นการทำงานของสถาบันการเงินในเชิงพาณิชย์ และ 2. บัญชีธุรกรรมที่ได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐ (Public Service Account : PSA) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการกำกับดูแล การตรวจสอบ และ การประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินได้อย่างชัดเจน ดังนั้น สถาบันการเงินภาครัฐควรจะทำบัญชีธุรกรรมที่ได้ดำเนินการตามนโยบายภาครัฐ (PSA) ออกจากบัญชีธุรกรรมทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงินภาครัฐที่ประสบปัญหาการดำเนินงานทางด้านสินเชื่อที่ได้ให้แก่ประชาชนตามแนวนโยบายภาครัฐสามารถได้รับเงินชดเชยรายได้ที่ขาดหายไปได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

การแยกบัญชีธุรกรรมนโยบายภาครัฐ (PSA) ออกจากบัญชีธุรกรรมทั่วไป มีวัตถุประสงค์ดังนี้¹

1. เพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถดำเนินงานอย่างมั่นคงและยั่งยืนด้วยตนเองในระยะยาว และสามารถดำเนินธุรกรรมนโยบายภาครัฐเพื่อฟื้นฟูหรือช่วยเหลือกลุ่มประชาชนและธุรกิจเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนทางการเงินเฉพาะธุรกรรมที่เป็นนโยบายภาครัฐในจำนวนและรูปแบบที่เหมาะสมและประหยัด
2. เพื่อให้กระทรวงการคลังสามารถกำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจสำหรับการดำเนินธุรกรรมตามนโยบายรัฐ และธุรกรรมเชิงพาณิชย์ได้อย่างถูกต้อง

โดยกรอบในการพิจารณาเลือกธุรกรรมที่เป็นแนวนโยบายรัฐจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยหรือการก่อวินาศกรรม ตามพระราชบัญญัติป้องกันฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 หรือฟื้นฟูกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน วิสาหกิจ และ

¹ อาร์วายทีไนน์(RYT9), ‘ การขับเคลื่อนสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย [ออนไลน์], 20 เมษายน 2554. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/cabt/623455>.

หน่วยธุรกิจโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐมนตรี รวมทั้งการดำเนินธุรกรรมของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน หรือธุรกรรมที่รัฐบาลสั่งการให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ แต่ต้องมีมติคณะรัฐมนตรีระบุให้มีการชดเชยหรือสนับสนุนเงินทุนจากรัฐบาลแก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ดำเนินการตามนโยบายรัฐอย่างชัดเจน

ส่วนขั้นตอนในการเข้ารับการพิจารณาให้มีการแยกบัญชีธุรกรรมนโยบายภาครัฐ (PSA) สามารถดำเนินการได้ 3 วิธี คือ

1. สถาบันการเงินเฉพาะกิจเสนอโครงการให้กระทรวงการคลังพิจารณาเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี
2. กระทรวงการคลังพิจารณานำเสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบโดยตรง
3. คณะรัฐมนตรีมีมติให้โครงการหนึ่งโครงการใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นควรให้กระทรวงการคลังพิจารณาเป็นโครงการภายใต้ธุรกรรมภาครัฐ (PSA)

เมื่อโครงการได้รับความเห็นชอบให้เป็นโครงการภายใต้ธุรกรรมภาครัฐแล้ว สถาบันการเงินเฉพาะกิจจะต้องรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือนต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงการธุรกรรมภาครัฐ

การคำนวณเงินชดเชยให้แก่ธุรกรรมที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้จะมีวิธีการมาตรฐานอยู่ 2 วิธี คือ

1. ทำการชดเชยส่วนต่างระหว่างต้นทุนการให้บริการตามนโยบายรัฐที่สูงกว่ารายรับของธุรกรรมนโยบายรัฐนั้น ๆ โดยมีการคำนวณ ดังนี้

จำนวนเงินชดเชย = ต้นทุนการให้บริการตามนโยบายภาครัฐ – รายรับของธุรกรรมนโยบายภาครัฐ
เงื่อนไขผ่อนปรนที่ต้องดำเนินการ

2. ชดเชยส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากการให้บริการตามมาตรฐานปกติที่สูงกว่าผลตอบแทนของธุรกรรมนโยบายรัฐนั้น ๆ มีวิธีการคำนวณ ดังนี้

จำนวนเงินชดเชย = ผลตอบแทนจากการให้บริการตามปกติ – ผลตอบแทนจากธุรกรรมนโยบายภาครัฐตามเงื่อนไขผ่อนปรนที่ต้องดำเนินการ

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาทำให้เห็นได้ว่าการดำเนินงานตามแนวนโยบายภาครัฐ สถาบันการเงินภาครัฐควรจะต้องมีการแยกบัญชีธุรกรรมออกมาให้มีความชัดเจนเป็น 2 บัญชี ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ 1.บัญชีธุรกรรมที่เป็นการดำเนินงานของสถาบันการเงินในเชิงพาณิชย์ และ 2.บัญชีธุรกรรมที่ได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐ (Public Service Account : PSA) เพื่อให้เกิด ความเป็นระบบ และส่งผลดีต่อสถาบันการเงินภาครัฐที่ต้องดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐที่ อาจมีความเสี่ยงในการดำเนินงาน ทำให้สามารถได้รับเงินชดเชยในส่วนที่ได้รับผลกระทบตาม แนวทางของการแยกบัญชีธุรกรรมนโยบายภาครัฐออกมาเป็นการเฉพาะตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว